

LES CIÈNCIES SOCIALS

**L'àrea de "Ciències Socials"
dins la Formació Bàsica de
Persones Adultes
(FBPA)**

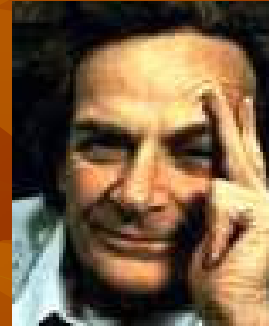
INDEX

- **L'HOME PENSA EN SÍ MATEIX, EN EL MÓN, EN ELS ALTRES**
- **LES CC.SS. DINS EL PANORAMA GENERAL DE LES CIÈNCIES (PGC)**
- **QUÈ SÓN I QUÈ ESTUDIEN**
- **EL MEDI HUMÀ**
- **DIVERSITAT DE CIÈNCIES SOCIALS**
- **L'ÀREA DE CIÈNCIES SOCIALS DINS LA FBPA**

1. L'HOME PENSA EN SÍ MATEIX, EN EL MÓN, EN ELS ALTRES ...

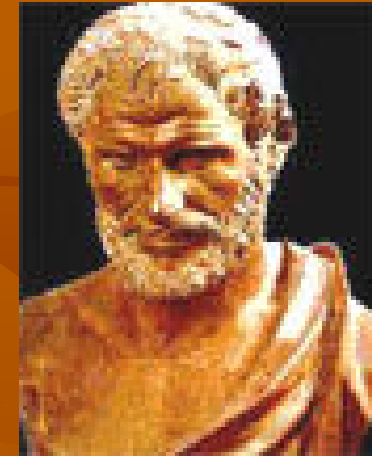
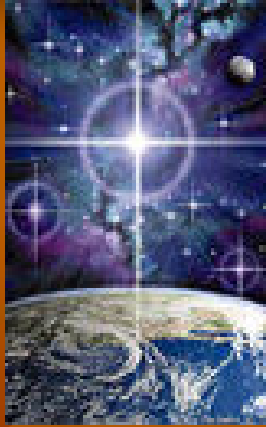

L'Home, des de sempre, s'ha plantejat preguntes i ha intentat trobar respostes; ha intentat donar explicacions, explicar-se, comprendre el **món** que el rodeja, el que succeeix en **sí mateix** i al **seu voltant**.

- Des d'un principi l'Home ha pensat en **sí mateix**, en el seu **origen**, en el seu **paper** dins del món.

- En tot moment l'Home ha intentat explicar-se la seva **existència**, la idea d'un **ésser superior**, el món que el rodeja, la **natura**, les seves **relacions** amb els demás individus o amb el món.

- Així van començar a aparèixer les primeres explicacions sobre la **NATURA**, sobre **L'ÉSSER HUMÀ**, sobre les **RELACIONS** amb els altres.

L'ÉSSER HUMÀ, principal objecte d'atenció

- La primera realitat amb la que l'Home va haver d'enfrontar-se va ser el món **FÍSIC – NATURAL** (els animals, les plantes, la terra, l'aigua, el sol, la pluja,...)
- No obstant, enmig de la natura ens trobem nosaltres: **L'ÉSSER HUMÀ.**
- **L'ÉSSER HUMÀ** ha estat objecte d'atenció des de diversos punts de vista:
 - el seu aspecte **material o físic,**
 - la seva **evolució psicològica o mental**
 - el seu **comportament**
 - la seva **dimensió transcendent**
 - (qui sóc jo, d'on vinc, què és la vida, què faig de la meva existència, per què em poso malalt, quin serà el meu destí després de la mort,...).

- **El conjunt de coneixements que l'home ha anat acumulant al llarg dels segles sobre aquests aspectes de la realitat humana han anat constituint les anomenades CIÈNCIES DE L'HOME o C. HUMANES.**

SOM "ÉSSERS SOCIALS"

- Però els homes mai han viscut sols, aïllats, sinó **convivint** amb els altres, formant part de comunitats humanes. Els homes són "**éssers socials**", viuen en grups més nombrosos anomenats "grups humans" o "societats".
- Dins d'un grup humà **ens relacionem** els uns amb els altres, ens ajudem, col·laborem o ens explotem, treballem, convivim, intercanviem productes, uns manen els altres obeeixen...

- **El conjunt de coneixements que hem anat acumulant al llarg dels segles sobre aquests tipus de qüestions constitueixen les anomenades CIÈNCIES SOCIALS.**

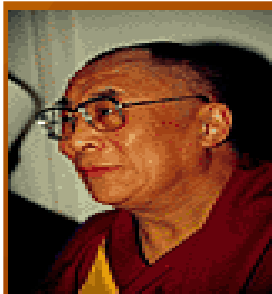
2. LES CC.SS. DINS EL PGC

**MEDI FÍSIC -
NATURAL**

Natura,
Fenòmens naturals,
Climatologia,
Paisatges
Terri
Edifi
Cont...

**CIÈNCIES de la
NATURA**

**INDIVIDU -
PERSONA**

Caract. físiques,
Biològiques,
Afectives
Caràcter,
Psicol
Menta
Comp...

**CIÈNCIES de
L'HOME**

**MEDI SOCIAL
I CULTURAL**

Relacions medi -
ambientals
Relacions
interpersonals,
Civism
Tradic
Margir...

**CIÈNCIES
SOCIALS**

MÓN SOCIO - CULTURAL

("societat" i "cultura")

C. DE L'HOME I SOCIOCULTURALS

OBJECTE D'ESTUDI
(domini o "classe"
d'objectes que estudien)

- >L'home com a ésser "individual"
- >La conducta, el comportament humà
- >Els homes com a éssers "socials"

Aspectes concrets que estudien d'aquests objectes

- >**L'individu (com a organisme viu)**
 - Asp. Físic**
 - Asp. Biològic**
 - Asp. Psico-mental**
 - Asp. Conductual**
- >**Els individus com a membres d'una "societat"**
 - **Formes de vida**
 - **Formes de relació entre ells**
 - **Com es relacionen amb l'entorn**
 - **Grups socials existents**
 - Relacions entre ells**
 - Divisió de funcions**
 - Qui detente el "poder"**
 - Estructures i processos socials, econòmics, polítics**

Algunes ciències particulars

Geografia física, humana, econòmica, Sociologia, Antropologia, Psicologia, ...

3. QUÈ SÓN I QUÈ ESTUDIEN

Anteriorment hem vist com l'Ésser humà és l'element més important, la peça essencial, fonamental de la Realitat; i per tant , dins d'aquesta realitat, **el principal objecte d'atenció.**

- Les **CIÈNCIES HUMANES I SOCIALS** tenen per objecte d'estudi el coneixement de **L'HOME**, tant en la seva **dimensió individual** com **social**.
- **L'ÉSSER HUMÀ** el podem contemplar des de 3 grans punts de vista:
 - com a ésser **individual** (com a ésser original, irrepètible, únic dins la seva espècie);
 - en les seves **relacions amb els demés** individus
 - en les seves **relacions amb el seu entorn**.

Què són les cc.ss.

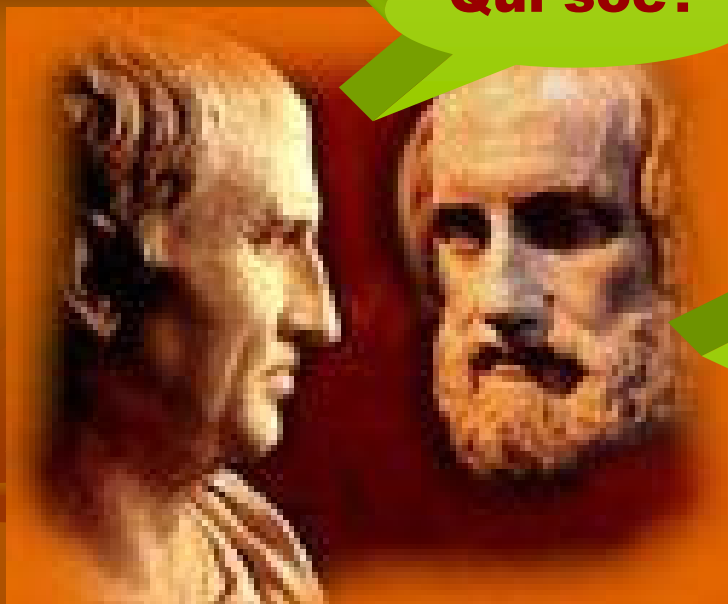
- Les **CIÈNCIES HUMANES I SOCIALS** tracten d'esbrinar, de descobrir, d'aprofundir en el coneixement de **L'ÉSSER HUMÀ: què és l'Ésser humà i com aquest es relaciona** amb el seu Entorn (amb l'entorn natural o amb l'entorn social).
- Anomenem "**CIÈNCIES HUMANES I SOCIALS**" al conjunt de sabers i de coneixements que l'home ha anat acumulant al llarg de la història sobre aquestes qüestions.
- Per això podem dir que les **CIÈNCIES HUMANES I SOCIALS** giren entorn 3 grans eixos:
 - El coneixement de **l'INDIVIDU**
 - L'estudi de **l'ENTORN** (natural i social)
 - Les **RELACIONS** de l'individu amb el seu entorn

INDIVIDU

ENTORN

RELACIONS (Influència mútua)

Qui sóc?

**Ser
home?**

Cap on vaig?

**Estic
desorientat!**

**Per què em
poso malat?**

... i la mort?

L'ÉSSER HUMÀ

**L'ENTORN NATURAL I
SOCIAL**

**LA INTERACCIÓ AMB
L'ENTORN**

... en resum:

- En tot moment els homes han tractat **d'explicar la seva existència**, la seva idea d'un ésser superior, el deteriorament del seu cos i de la seva ment, la mort, les seves relacions amb els altres i amb el seu entorn.
 - Per altra part, **no vivim sols**. Vivim junts amb altres (grup humà, societat). Entre els individus **convivim**, és a dir, establim **relacions** uns amb els altres a fi d'ajudar-nos mútuament; ningú no pot viure aïllat , necessitem de la col·laboració dels demés.
 - A més, tot individu o conjunt d'individus viuen en un **territori** concret, en un espai geogràfic, en un escenari natural concret amb el que estableixen relacions molt diverses, però entre les que destaquen les de subsistència.
 - Tot individu, doncs, viu enmig d'un **medi natural i social concrets** amb els que està en permanent relació.
- ➔ Les **CIÈNCIES HUMANES I SOCIALS** estudien:
- Les relacions de l'Individu amb **sí mateix**
 - Les relacions de l'home amb els demés individus
 - Les relacions de l'home amb el medi que ens rodeja

4. EL MEDI AMBIENT HUMÀ

- Tota espècie té el seu propi medi ambient (el ocells, el medi aeri; els peixos, el medi aquàtic; els rèptils, el medi terrestre, etc.).
- També l'espècie humana té el seu propi "medi ambient".

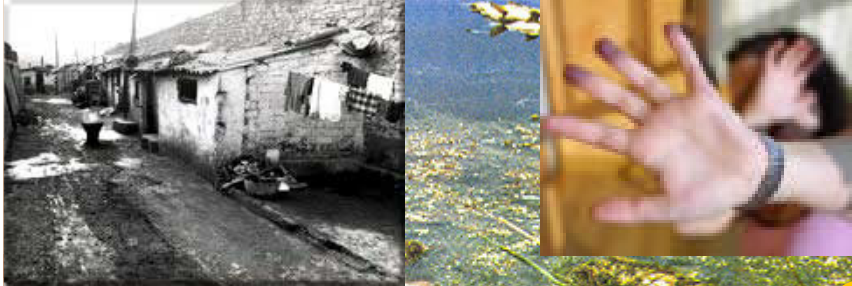
MEDI FÍSIC	MEDI SOCIAL	MEDI CULTURAL
El món material, les coses que ens rodegen: paisatges, edificis, instal·lacions, mobiliari, objectes materials, la natura, muntanyes, vegetació,...	La gent, el conjunt de persones que ens rodegen, les seves interrelacions i tot el que són capaços de pensar, crear, fer, produir,...	Tot el que l'Home és capaç de fer, pensar, crear: idees, formes de viure, tradicions, mentalitat, normes de conducta, ètica, tecnologia, religió, idioma, l'art, el saber,...

El "medi ambient" de l'espècie humana està format: pel mateix **individu**, pel **medi físic-natural** que ens rodeja; pel **medi social i cultural** en què vivim immersos.

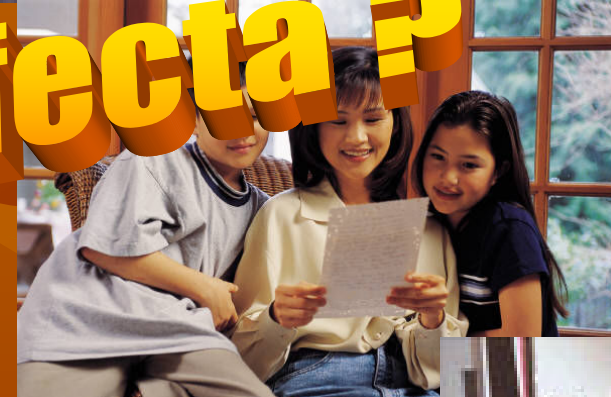
EL MEDI HUMÀ, el nostre escenari

- El medi humà és **l'escenari** on es desenvolupa la nostra vida; està constituït pel Medi físic, pel Medi social i el Medi cultural.
- El nostre és un **medi "enriquit culturalment"** i amb possibilitat d'esdevenir enormement **"enriquidor"**.
- En ell transcorre la nostra vida, la nostra existència; amb ell ens relacionem per satisfer les nostres necessitats:
 - per satisfer les nostres **necessitats bàsiques** recorrem als recursos que ens ofereix el territori on vivim,
 - per satisfer les **necessitats socials** ens relacionem els uns amb els altres,
 - per **desenvolupar-nos com a humans** ens nodrim de la "cultura" humana.

Medi “degradat”

Medi “enriquidor”

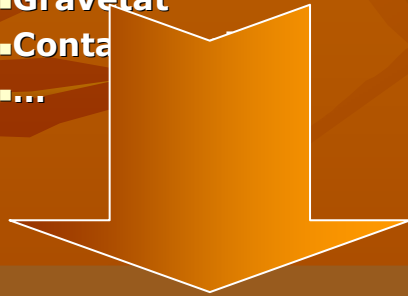
com ens afecta ?

El nivell de desenvolupament individual i social dependrà de la “riquesa” material i humana d’aquest medi i de la capacitat individual i col·lectiva per aprofitar la diversitat de recursos que aquest medi natural i social ens ofereix.

5. DIVERSITAT DE CIÈNCIES SOCIALS

Fenòmens físic - naturals

- Forces tel·lúriques
- Fenòmens naturals
- Climatològics
- Gravetat
- Conta
- ...

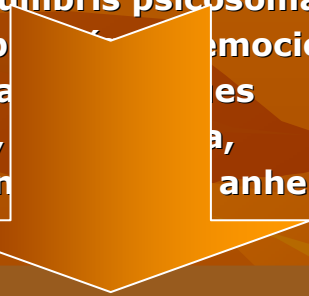
CIÈNCIES de la NATURA

S'ocupen de fenòmens directament relacionats amb l'experiència sensible: El món material, la seva estructura, propietats, ...

Física, química, geologia, biologia, botànica, zoologia, ...

Fenòmens biològics, psíquics, ...

- Estat saludable
- Homeòstasis
- Malaltia
- Desequilibris psicosomàtics
- Equilibri emocional,
- Facultat es
- Pensa, a,
- Imagin anhela,
- Mot

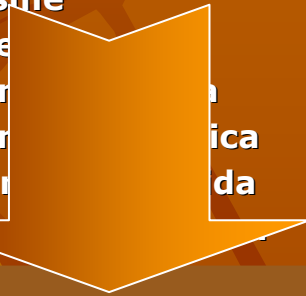
CIÈNCIES de L'HOME

S'ocupen de l'individu com a organisme vivent, l'estructura i propietats del cos, la seva evolució psíquica, la seva conducta, ...

Medicina, psicologia, antropologia, etologia, pedagogia, filosofia, ...

Fenòmens socio - culturals

- Les desigualtats
- La marginació
- La convivència
- El civisme
- El poder
- L'organ
- L'organ ica
- L'encar da
- La t

CIÈNCIES SOCIALS

Conjunt de disciplines que estudien les estructures i característiques dels grups humans, els processos socials, econòmics, polítics, culturals, etc.

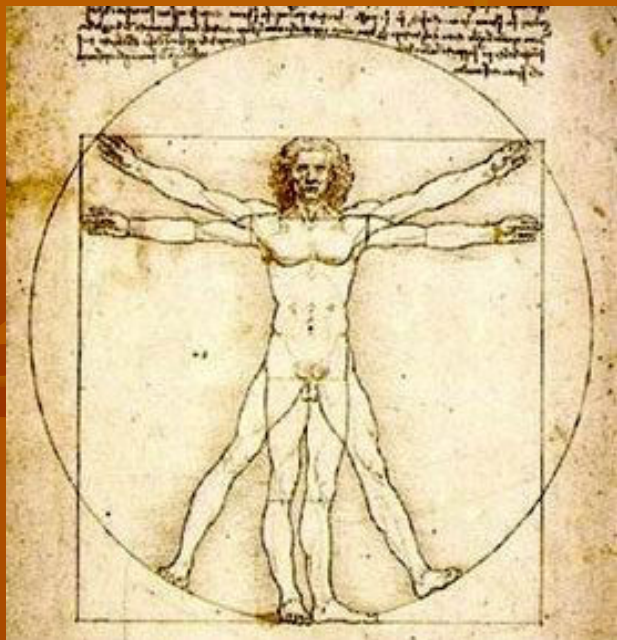
Geografia, demografia, economia, antropo. cultural, sociologia, c. polítiques, psicol. social, història, dret, lingüística,

6. L'ÀREA DE CIÈNCIES SOCIALS EN LA FBPA

- Les ciències socials tracten d'aprofundir en el coneixement dels aspectes anteriorment esmentats, és a dir, de la realitat humana (**què és l'Ésser humà**) i de les relacions dels individus amb el seu Entorn (**relacions amb el medi natural i amb el medi social**).
- L'àrea sociocultural té com a objecte l'estudi de **l'HOME**: les seves **formes de vida**, les **formes d'agrupar-se**, les relacions econòmiques, socials, polítiques, interpersonals, les seves aspiracions i inquietuds, l'expressió artística i religiosa, etc.
- És a dir, les cc.ss. estudien els fets i fenòmens socials que ens afecten com a **individus** o com a **membres d'una societat**.

L'àrea de "**Ciències socials**", al nivell de la Formació Bàsica, tracta d'oferir **a tots els ciutadans i ciutadanes** els coneixements bàsics sobre aquests aspectes de la realitat, és a dir, tracta de **proporcionar a tots els ciutadans** un coneixement bàsic sobre què és l'Ésser humà (**coneixement de sí mateix**) i les relacions que estableix amb el seu entorn natural (**relacions ecològiques**) i social (**relacions socials**).

OBJECTIUS

- 1. Formar-se una idea ajustada d'un mateix, de les pròpies característiques i possibilitats, per desenvolupar un nivell d'autoestima, valorar l'esforç i la superació de les dificultats.
- 2. Relacionar-se amb altres persones i participar en activitats de grup, adoptant actituds de flexibilitat, solidaritat, interès i tolerància i rebutjar tot tipus de discriminació.
- 3. Analitzar els mecanismes bàsics que regeixen i condicionen el medi físic, valorar com hi repercuteixen les activitats humanes i contribuir activament a la seva conservació.
- 4. Comprendre el funcionament de les societats i analitzar críticament els valors que hi regeixen; ser conscients dels drets i deures que tenim com a ciutadans i com a membres dels àmbits socials més immediats: família, escola, treball, ciutat, país.
- 5. Identificar les característiques geogràfiques, socials, històriques, culturals de la societat; així com tenir coneixement dels drets dels individus i dels pobles.
- 6. Identificar problemes en els diversos camps i elaborar estratègies per a resoldre'ls.
- 7. Obtenir, seleccionar, tractar i comunicar críticament informacions utilitzant fonts diverses.
- 8. Conèixer les creences, les actituds i els valors bàsics de la nostra tradició, valorant-los críticament i escollint aquells que més afavoreixin el desenvolupament integral com a persones.

En definitiva, es tracta de fomentar una actitud més oberta i positiva davant nosaltres mateixos i el nostre entorn a fi de descobrir la necessitat de la formació permanent per tal d'esdevenir ciutadans "competents" en la nostra societat, present i futura.

A més dels continguts "tradicionals" proposats en els programes oficials, algunes altres possibles "qüestions" a desenvolupar dins la FBPA

REFLEXIÓ SOBRE L'INDIVIDU:

- Què és l'"ésser humà"?
- El fonament de la dignitat humana?
- Drets i obligacions fonamentals de tipus personal, cívic, polític, econòmic, cultural, etc.
- Principals "rols" o funcions de l'individu al llarg de la seva vida com a "persona", "membre d'una família", "treballador", o "ciudadà".
- Formació per a la "llibertat" i la "responsabilitat"?
- El difícil camí cap a la "felicitat"
- Els grans reptes per a l'home del s. XXI
- Com fer-hi front?
- La necessitat de Formació Permanent
- I la convivència... i el civisme?
- Cultura de la pau, cultura de la violència.
- L'individu enmig de la societat de masses. El consumisme
- Tendència a l'uniformisme
- La societat de la informació i del coneixement
- La interculturalitat...

RELACIONS AMB EL MEDI GEOGRÀFIC:

- De subsistència
- Ecològiques
- De transformació de l'entorn
- D'exploració de l'entorn
- De preservació, conservació de l'entorn
- ...

RELACIONS AMB L'ENTORN SOCIAL:

- Rel. Interpersonals:
 - Familiars
 - Veïnals
 - Amistoses
 - Afectives
 - Amoroses
 - Sexuals
 - ...
- Rel. Educativo-formatives
 - Pares-fills
 - Educadors- educands
 - ...
- Rel. Laborals
- Econòmiques
- Sindicals
- Polítiques
- Esportives, recreatives
- Culturals
- Artístiques
- Religioses
- Humanitàries ...

DISSENY I REALITZACIÓ:

Vicent MESEGUER CARDONA